

Politologie

Jakub Rádł

11. září 2019

Obsah

1	Stát	2
1.1	Teorie vzniku státu	2
1.2	Definice státu	2
1.3	Formy státu	3

1 Stát

stát – forma organizace lidské společnosti; sdružení obyvatel určitého území v právní celek

Historie

- Sumerská říše, Egypt (3000 BC)
- Městské státy v Řecku a Římě
  - **polis** – Řecko (Athény, Théby, Korynt)
  - **civitas** – Řím
  - **impérium**
- **prvotní** tvoření – usazování
- **druhotné** tvoření – sjednocování a rozpadání (ČSR → ČR + SR)
- vznik pojmu *stát* v renesanci – Nicolo Machiavelli

Věda

- stát zkoumá mnoho vědních disciplín z různých úhlů pohledu
- politologie, sociologie, historie, kartografie, státověda, etika, filosofie, ekonomie, demografie

1.1 Teorie vzniku státu

Náboženská

- panovník je bůh
- Egypt, ...

Patriarchát

- vznik z rodiny – panovník se stará o své poddané (jako otec o rodinu)

Mocenská teorie

- silní vládnu slabším
- vychází z Darwina

Teorie společenské smlouvy

- důvodem vzniku státu je smlouva mezi lidmi
- lidé se vzdají části své svobody ve prospěch celku
- stát jim za to poskytne bezpečí

1.2 Definice státu

Každý stát musí mít

- obyvatelstvo
- území
  - půda – 10km
  - vzdušný prostor 30–100km
  - pobřežní vody – 22km
- právo
- státní aparát
  - organizace politické scény
  - zákonodárná, výkonná soudní moc
- státní suverenita

Vnitřní funkce státu

- reprezentovány ministerstvy (vzdělání, zdravotnictví, ekonomie, doprava, životní prostředí, ...)
- hlavní funkcí státu je **ochrana obyvatelstva**

Vnější funkce

- mezinárodní mír, bezpečnost
- hospodářská, politická spolupráce

1.3 Formy státu

Podle vládce

- **monarchie** – vláda jednoho panovníka
- **diktatura** – vláda diktátora (tyranie – tyran)
- **aristokracie** – vláda šlechty
- **oligarchie** – vláda bohatých
- **sofokracie** – vláda moudrých
- **technokracie** – vláda inteligence
- **byrokracie** – vláda úředníků
- **demokracie** – vláda lidu
- **Theokracie** – vláda církve (Vatikán)

Podle přenosu moci

- **monarchie** – dědičná vláda
  - konstituční (Británie)
  - absolutní (Saudská arábie)
- **republika** – volená vláda
  - bez panovníka
  - tři nezávislé složky: zákonodárná, výkonná, soudní

Podle formy režimu

- **demokracie** – dodržování lidských práv a svobod, pravidelná změna vláda
- **diktatura** – potlačování práv, opozičních názorů

Podle výkonné a zákonodárné moci

- **prezidentský** – přímo volený prezident v čele výkonné moci, výkonná moc nezávislá na zákonodárné (USA)
- **polo-prezidentský** – přímo volený prezident, více pravomocí, vládu kontroluje prezident i parlament (Francie, Bělorusko)
- **parlamentní** – vládu kontroluje parlament (Česko)

Podle územně-správního členění

- **konfederace** – volné sdružení několika samostatných států (EU)
- **federace** – jeden stát s více vládami (Německo, USA, Rusko)
- **unitární stát** – jednoduchý stát (Česko)

Podle výkonu státní moc

- **centralizované** – řízen z jednoho místa
- **decentralizované** – řízen lokálně

Právní stát

- občanem státu se člověk stává narozením
- občanství získává dítě po matce
- státní příslušnost si člověk volí

Random nesmysly

- stát slouží občanovy, ne občan státu
- zaručeno právním řádem
- občan může činit vše, co mu zákon výslovně nezakazuje
- stát může činit jen to, co mu zákon výslovně povoluje
- rozsah státní moci je vymezen státními hranicemi
- obsah státní moci

Národnostní složení

- národní stát – převažují příslušníci jednoho národa

Politika

- umění řídit stát, správa věcí veřejných
- pro prosazení zájmu je potřeba politická moc
- dynamický děj, řešení konfliktů s cílem kompromisu